

Cylch Gorchwyl Y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg

Dyddiad Cymeradwyo: 16 Chwefror 2022

Dyddiad Adolygu: Chwefror 2023

1. Cyflwyniad

Yn unol ag Adran 3.4.10 Dogfen Fframwaith Hwb Gwyddorau Bywyd Cymru Cyf. (LSHW), bydd y Bwrdd Cyfarwyddwyr yn enwebu pwyllgor blynyddol sy'n ymdrin ag archwilio, risg a sicrwydd. Gelwir y Pwyllgor hwn yn **Bwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg** ("y Pwyllgor").

Mae rôl a chyfrifoldebau'r Pwyllgor, fel y cânt eu pennu gan y Bwrdd, a'r trefniadau gweithredu, wedi'u nodi yn y cylch gorchwyl hwn a dylid eu hystyried ochr yn ochr â Dogfen Fframwaith ac Erthyglau Cymdeithasu Hwb Gwyddorau Bywyd Cymru.

Mae cyfansoddiad a threfniadau gweithredu busnes y pwyllgor yn cyd-fynd â'r pum egwyddor a nodir yn [Llawlyfr Pwyllgorau Archwilio a Sicrhau Risg Trysorlys EM](#).

2. Pwrpas

Pwrpas y Pwyllgor yw:

- cynghori a sicrhau'r Bwrdd a'r Prif Swyddog Gweithredol (sef y Swyddog Cyfrifyddu) ynghylch digonolrwydd fframwaith sicrwydd Hwb Gwyddorau Bywyd Cymru a'r trefniadau ar gyfer cynnal system effeithiol o reolaeth fewnol – archwilio, rheoli risg a llywodraethu corfforaethol.
- cynghori a sicrhau'r Bwrdd bod arian cyhoeddus yn cael ei ddefnyddio'n effeithlon ac yn effeithiol.
- datblygu a chynnal y fframwaith sicrwydd a sicrhau bod y sicrwydd a ddarperir yn gynhwysfawr ac yn ddibynadwy, a chefnogi'r Bwrdd yn gadarn wrth wneud penderfyniadau a chyflawni ei gyfrifoldebau i sicrhau bod amcanion Hwb Gwyddorau Bywyd Cymru yn cael eu cyflawni, yn unol â'r safonau llywodraethu da.
- sicrhau bod holl fusnes y Pwyllgor yn cyd-fynd â pholisi Llywodraeth Cymru, gan gynnwys Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

Bydd y Pwyllgor yn adrodd i'r Bwrdd, ac yn atebol iddo.

3. Aelodaeth

3.1	Bydd gan y Pwyllgor o leiaf dri aelod, yn cynnwys y Cadeirydd a dau gyfarwyddwr anweithredol.
3.2	Y Bwrdd fydd yn gyfrifol am benodi holl aelodau'r Pwyllgor.
3.3	Bydd Cadeirydd y Pwyllgor yn cael ei benodi gan y Bwrdd gan unrhyw un o'i aelodau ac eithrio Cadeirydd y Bwrdd a bydd yn rhoi cyngor annibynnol i'r Bwrdd. Bydd gan y Cadeirydd brofiad ariannol diweddar a pherthnasol a chymhwyster proffesiynol gan gorff cyfrifyddu.
3.4	Bydd Cadeirydd y Pwyllgor yn cadeirio pob cyfarfod. Yn absenoldeb Cadeirydd y Pwyllgor, bydd gweddill yr aelodau sy'n bresennol yn ethol un o'u plith i gadeirio'r cyfarfod. Os yw absenoldeb Cadeirydd y Pwyllgor yn hysbys ymlaen llaw, gall Cadeirydd y Bwrdd ddynodi aelod o'r pwyllgor i gyflawni'r swyddogaeth hon dros dro.
3.5	Bydd cyfnod gwasanaeth aelodau'r Pwyllgor am gyfnod o dair blynedd, a gellir ei ymestyn am hyd at uchafswm o dair blynedd arall yn ôl disgrisiwn y Bwrdd. Gall aelodau'r Pwyllgor sy'n aelodau o'r Bwrdd ymddiswyddo gyda chaniatâd y Bwrdd a bydd eu gwasanaeth yn dod i ben os nad ydynt yn aelodau o Fwrdd Hwb Gwyddorau Bywyd Cymru mwyach.
3.6	Dylai aelodau ddatgan unrhyw wrthdaro rhwng buddiannau na chawsant wybod amdanynt o'r blaen yn unol â threfniadau Hwb Gwyddorau Bywyd Cymru ar gyfer datgan a rheoli buddiannau.

4. Mynychwyr

4.1	<p>Mae gan yr unigolion canlynol wahoddiadau sefydlog i fod yn bresennol ym mhob un o gyfarfodydd y Pwyllgor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prif Weithredwr • Cyfarwyddwr Gweithrediadau (Arweinydd Gweithredol y Pwyllgor) • Pennaeth Llywodraethu, Risg a Chydymffurfiaeth (Ysgrifennydd y Cwmni) • Pennaeth Archwilio Mewnol (neu gynrychiolydd) • Cynrychiolydd Archwilydd Cyffredinol Cymru (Archwilio Cymru)
4.2	Gwahoddir eraill o'r tu mewn neu'r tu allan i Hwb Gwyddorau Bywyd Cymru y mae'r Pwyllgor yn credu y dylent fod yn bresennol, ac ystyried y materion sy'n cael eu trafod ym mhob cyfarfod.
4.3	Gall y Pwyllgor ofyn i unrhyw un neu bob un o'r rhai sydd fel arfer yn bresennol ond nad ydynt yn aelodau dynnu'n ôl o'r drafodaeth ar faterion penodol er mwyn hwyluso trafodaeth agored a gonest.

5. Cworwm

5.1	Bydd cyfarfod wedi'i alw'n briodol o'r Pwyllgor lle mae cworwm o ddau aelod a'r Cadeirydd yn bresennol yn gymwys i arfer yr holl awdurdodau, pwerau a disgrisiwn sydd wedi'u breinio yn y Pwyllgor neu sy'n arferadwy gan y Pwyllgor.
-----	---

5.2	Caiff Cadeirydd y Bwrdd enwebu aelodau eraill o'r Bwrdd os na all un neu ddau o'r aelodau ddod i gyfarfod.
6. Amllder cyfarfodydd	
6.1	Bydd y Pwyllgor yn cyfarfod bob chwarter yn unol â'r cylch adrodd ac archwilio blynyddol, wedi'i gydlynw cyn cyfarfod y Bwrdd fel y gall dderbyn adroddiad ac argymhellion y Pwyllgor o bob cyfarfod.
6.2	Fel arfer, bydd cyfarfod arall yn cael ei gynnal yn benodol er mwyn ystyried yr adroddiad a'r cyfrifon blynyddol, cyn i'r Bwrdd eu cymeradwyo.
7. Hysbysiad o gyfarfodydd	
7.1	Oni chytunir fel arall, anfonir rhybudd o bob cyfarfod yn cadarnhau'r lleoliad, yr amser a'r dyddiad ynghyd ag agenda o'r eitemau i'w trafod a bydd unrhyw bapurau perthnasol yn cael eu hanfon at aelodau'r Pwyllgor a phawb arall y mae'n ofynnol iddynt fod yn bresennol, dim hwyrach na phum niwrnod gwaith cyn dyddiad y cyfarfod.
7.2	Yn ogystal â'r cyfarfodydd sydd wedi'u trefnu, bydd Cadeirydd y Pwyllgor yn galw cyfarfodydd pellach o'r Pwyllgor ar gais unrhyw un o'i aelodau neu ar gais yr archwilydd allanol neu fewnol.
8. Cofnodion cyfarfodydd	
8.1	Bydd Cadeirydd y Pwyllgor yn trefnu bod cofnod (cofnodion) o'r trafodion a phenderfyniadau pob cyfarfod yn cael eu gwneud, gan gynnwys enwau'r rheini a oedd yn bresennol ac unrhyw ddatganiadau o wrthdaro rhwng buddiannau. Bydd y cofnodion yn cael eu cymryd gan Ysgrifennydd dynodedig y Pwyllgor.
8.2	Bydd cofnodion drafft y cyfarfodydd yn cael eu dosbarthu o fewn saith niwrnod gwaith i'r cyfarfod gael ei gynnal, yn gyntaf i Gadeirydd y Pwyllgor i'w hystyried ac yna i holl aelodau a mynychwyr y Pwyllgor.
8.3	Bydd cofnodion y cyfarfod yn cael eu cymeradwyo gan y Pwyllgor yn ei gyfarfod dilynol.
8.4	Anfonir copïau o'r cofnodion cymeradwy at Gadeirydd y Pwyllgor i'w llofnodi.
9. Camau Gweithredu'r Cadeirydd	
9.1	Efallai y bydd adegau pan fydd angen i benderfyniadau a fyddai fel arfer yn cael eu gwneud gan y Pwyllgor gael eu gwneud rhwng cyfarfodydd a drefnwyd, ac nid yw'n ymarferol galw cyfarfod o'r Pwyllgor.
9.2	Yn yr amgylchiadau hyn, caiff Cadeirydd y Pwyllgor ddelio â'r mater ar ran y Bwrdd neu'r Pwyllgor. Yn ddelfrydol, dylid gwneud hyn drwy ymgynghori â, a thrwy gael cefnogaeth aelodau'r Pwyllgor. Fodd bynnag, efallai y bydd adegau pan fydd angen i'r Cadeirydd wneud penderfyniad ar ran y

Pwyllgor, yn dibynnu ar natur a/neu amseriad y gofyniad. Yn yr achosion hyn, bydd y Cadeirydd yn sicrhau bod holl aelodau'r Pwyllgor yn cael gwybod fel sy'n briodol. Rhaid i unrhyw gamau o'r fath ddigwydd yn unol â Dogfen Fframwaith ac Erthyglau Cymdeithasu Hwb Gwyddorau Bywyd Cymru.

- 9.3 Rhaid i unrhyw benderfyniadau a wneir yn unol â darpariaeth Camau Gweithredu'r Cadeirydd gael eu hadrodd i'r Pwyllgor yn y cyfarfod nesaf a'u cofnodi yn y cofnodion. Rhaid cadw manylion a'r holl ohebiaeth sy'n gysylltiedig â'r cam gweithredu yn ffurfiol.

10. Dyletswyddau a Chyfrifoldebau

Bydd y Pwyllgor yn cytuno ymlaen llaw â'r Bwrdd bob blwyddyn ar raglen flynyddol o weithgareddau, gan ystyried amgylchedd gweithredu, adnoddau a risgiau Hwb Gwyddorau Bywyd Cymru.

Bydd gan y Pwyllgor y dyletswyddau a'r cyfrifoldebau penodol canlynol:

10.1 Adroddiadau ariannol

- 10.1.1 Bydd y Pwyllgor yn adolygu cyllideb arfaethedig Hwb Gwyddorau Bywyd Cymru cyn pob blwyddyn ariannol ac yn adrodd ei farn i'r Bwrdd cyn i'r gyllideb gael ei chymeradwyo.
- 10.1.2 Bydd y Pwyllgor yn monitro cywirdeb datganiadau ariannol Hwb Gwyddorau Bywyd Cymru, gan gynnwys adroddiadau ar berfformiad ariannol Hwb Gwyddorau Bywyd Cymru, gan adolygu materion a dyfarniadau pwysig sy'n ymwneud ag adroddiadau ariannol.
- 10.1.3 Bydd y Pwyllgor yn bodloni ei hun bod y datganiadau ariannol blynyddol yn cynrychioli sefyllfa ariannol Hwb Gwyddorau Bywyd Cymru yn deg ac yn sicrhau eu bod yn cael eu harchwilio a'u cymeradwyo i fodloni amserlen Llywodraeth Cymru.
- 10.1.4 Bydd y Pwyllgor yn monitro cofrestrau o'r canlynol i gefnogi gwneud iawn am gyfrifon:
- Diddordebau
  - Rhoddion a gafwyd ac a roddwyd
  - Lletygarwch a dderbyniwyd ac a gynigiwyd
  - Colledion a thaliadau arbennig (gweler [Rheoli Arian Cyhoeddus Cymru](#)).
- 10.1.5 Yn benodol, bydd y Pwyllgor yn adolygu ac yn herio lle bo angen:
- cysondeb polisiâu cyfrifyddu, ac unrhyw newidiadau iddynt.
  - a yw'r polisiâu cyfrifyddu sydd ar waith yn cydymffurfio â gofynion perthnasol, yn enwedig llawlyfr adrodd ariannol a chyfarwyddyd cyfrifon Trysorlys EM.
  - y dulliau a ddefnyddir i ystyried trafodion sylweddol neu anarferol lle mae dulliau gwahanol yn bosibl.
  - a yw Hwb Gwyddorau Bywyd Cymru wedi dilyn safonau cyfrifyddu

priodol ac wedi gwneud amcangyfrifon a dyfarniadau priodol, gan ystyried barn yr archwilydd allanol lle mae'r rhain wedi cael eu ceisio neu eu darparu.

- eglurder y datgeliad yn adroddiadau ariannol Hwb Gwyddorau Bywyd Cymru a'r cyd-destun ar gyfer cyflwyno datganiadau ariannol.
- yr holl wybodaeth berthnasol a gyflwynir gyda'r datganiadau ariannol (i'r graddau y mae'n ymwneud â'r datganiadau ariannol neu ag archwilio a rheoli risg).
- bod proses gadarn wedi bod wrth baratoi'r datganiadau ariannol a'r adroddiad blynyddol.

10.2 Rheolaeth Fewnol a Rheoli Risg

Bydd y Pwyllgor yn:

- 10.2.1 Adolygu cynllun busnes arfaethedig Hwb Gwyddorau Bywyd Cymru cyn pob blwyddyn ariannol ac adrodd ei farn i'r Bwrdd cyn i'r cynllun gael ei gymeradwyo.
- 10.2.2 Adolygu a herio'n feirniadol ddigonolrwydd ac effeithiolrwydd gweithgareddau rheoli risg a rheolaeth fewnol ariannol ac anariannol Hwb Gwyddorau Bywyd Cymru a gofynion cyfreithiol statudol.
- 10.2.3 Bodloni ei hun bod y system rheolaeth fewnol wedi gweithredu'n effeithiol drwy gydol y cyfnod adrodd.
- 10.2.4 Adolygu ac argymhell i'r Bwrdd y datganiad llywodraethu blynyddol ac unrhyw ddatganiadau eraill sydd i'w cynnwys yn yr adroddiad blynyddol sy'n ymwneud â rheolaeth fewnol a rheoli risg.
- 10.2.5 Adolygu risgiau strategol, corfforaethol a gweithredol ac ystyried risgiau sy'n deillio o effaith gweithgarwch risg uchel.
- 10.2.6 Ystyried y Gofrestr Risg Gorfforaethol ym mhob cyfarfod Pwyllgor a gwneud argymhellion i'r Bwrdd ynghylch:
- uwchgyfeirio materion risg uchel i Lywodraeth Cymru;
  - y fframwaith risg a gweithgarwch rheoli risg.
- 10.2.7 Craffu ar un neu ddau o risgiau strategol ar Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd ym mhob cyfarfod a rhoi sicrwydd i'r Bwrdd fel y bo'n briodol.
- 10.2.8 Adolygu bod y trefniadau llywodraethu'n ddigonol.
- 10.2.9 Ystyried y risgiau a'r manteision mewn unrhyw gontractau arwyddocaol sy'n cael eu hystyried gan Hwb Gwyddorau Bywyd Cymru a, lle bo'n briodol, darparu adroddiadau i'r Bwrdd i'w helpu i wneud penderfyniadau.
- 10.2.10 Craffu ar unrhyw weithrediadau strategol arbennig eraill, gan gynnwys newidiadau cyllidebol / gwariant, newid rhaglenni a phrosiectau perthnasol os ystyrir eu bod yn peri risg sylweddol, naill ai o'i wirfodd ei hun neu yn dilyn cais gan y Bwrdd.
- 10.2.11 Adolygu perfformiad yn erbyn Dangosyddion Perfformiad Allweddol, yn

ogystal ag unrhyw ddangosyddion perthnasol eraill sy'n ymwneud â gweithgareddau risg neu flaenoriaeth uchel y cytunir arnynt ar sail ad hoc.

10.3 Cydymffurfio, Datgelu Camarfer a Thwyll

Bydd y Pwyllgor yn:

- 10.3.1 Adolygu digonolrwydd a diogelwch trefniadau Hwb Gwyddorau Bywyd Cymru ar gyfer ei weithwyr neu gonahtwyr er mwyn codi pryderon, yn gyfrinachol, ynghylch camweithredu posibl mewn adroddiadau ariannol neu faterion eraill.
- 10.3.2 Adolygu gweithrediad Polisi Gwrth-Dwyll, Llygredd a Llwgwrwbrwyo Hwb Gwyddorau Bywyd Cymru.
- 10.3.3 Adolygu systemau a dulliau rheoli Hwb Gwyddorau Bywyd Cymru ar gyfer atal llwgwrwbrwyo a derbyn adroddiadau ar beidio â chydymffurfio.
- 10.3.4 Derbyn adroddiadau rheolaidd am unrhyw achosion honedig o dwyll, dwyn, datgelu camarfer neu lwgwrwbrwyo ymysg cyflogeion Hwb Gwyddorau Bywyd Cymru, aelodau'r Bwrdd neu'r Pwyllgor, contractwyr neu unrhyw unigolion eraill sy'n gweithredu ar ei ran, ac adolygu gweithrediad polisiâu perthnasol yn rheolaidd.
- 10.3.5 Derbyn adroddiadau rheolaidd a fydd yn ymdrin ag unrhyw achosion o dorri rheolau diogelu data.

10.4 Archwilio Mewnol

Bydd y Pwyllgor yn:

- 10.4.1 Cymeradwyo'r broses dendro a phenodi'r archwilydd mewnol.
- 10.4.2 Cytuno ar y strategaeth archwilio mewnol a'r rhaglenni gwaith sicrwydd blynyddol a'u cymeradwyo, gan gynnwys adolygiadau dilynol a monitro cynnydd yn erbyn cynlluniau a dangosyddion perfformiad allweddol y cytunwyd arnynt.
- 10.4.3 Monitro ac adolygu annibyniaeth ac effeithiolrwydd rhaglen archwilio Hwb Gwyddorau Bywyd Cymru yn unol â'r amcanion, y safonau a'r arferion a ddisgrifir yn [Safonau Archwilio Mewnol y Sector Cyhoeddus](#) (PSIAS) (Fframwaith Hwb Gwyddorau Bywyd, 3.4.12).
- 10.4.4 Ystyried sgiliau a digonolrwydd adnoddau archwilio mewnol a sicrwydd a sicrhau eu bod yn ddigonol i ddarparu lefel briodol o sicrwydd.
- 10.4.5 Cytuno ar fesurau perfformiad ar gyfer cyflawni archwiliadau mewnol a rhaglenni adolygu sicrwydd busnes a monitro perfformiad yn eu herbyn.
- 10.4.6 Adolygu digonolrwydd ymatebion y rheolwyr i faterion a nodwyd mewn aseiniadau sicrwydd.
- 10.4.7 Asesu barn sicrwydd ac adroddiad blynyddol yr Archwiliad Mewnol.

- 10.4.8 Cymeradwyo rhaglen sicrhau ansawdd a gwella'r Pennaeth Archwilio Mewnol a monitro perfformiad yn ei herbyn.
- 10.4.9 Cwrdd â'r Pennaeth Archwilio Mewnol o leiaf unwaith y flwyddyn, heb i'r rheolwyr fod yn bresennol, i drafod cylch gwaith y darparwr gwasanaeth ac unrhyw faterion sy'n codi o gyflwyno'r rhaglen sicrhau ansawdd. Ar ben hynny, bydd ganddynt hawl i gael mynediad uniongyrchol at Gadeirydd y Bwrdd ac at y Pwyllgor a byddant yn atebol yn swyddogaethol i'r Bwrdd.
- 10.4.10 Derbyn ac ystyried canfyddiadau adolygiadau blynyddol o effeithiolrwydd gweithgarwch archwilio mewnol.

10.5 Archwilio Allanol

Fel Corff Hyd Braich Llywodraeth Cymru sydd ym mherchnogaeth lwyr Gweinidogion Cymru, mae Hwb Gwyddorau Bywyd Cymru yn gyfrifol am wneud trefniadau ar gyfer archwilio allanol yn unol â Deddf Cwmnïau 2006, ac unrhyw ofynion y gall Llywodraeth Cymru eu pennu o bryd i'w gilydd.

Os gofynnir iddo wneud hynny, bydd Hwb Gwyddorau Bywyd Cymru yn trefnu i'w archwilydd allanol ddarparu'r sail resymegol dros ei farn archwilio i Lywodraeth Cymru ac i archwilwyr allanol Llywodraeth Cymru.

Fel archwilydd allanol Llywodraeth Cymru, bydd Hwb Gwyddorau Bywyd Cymru yn rhoi unrhyw gymorth, gwybodaeth neu esboniadau i Archwilydd Cyffredinol Cymru y mae'n rhesymol iddo ofyn amdanynt wrth gyflawni ei gyfrifoldebau.

Bydd y Pwyllgor yn:

- 10.5.1 Cymeradwyo'r broses dendro a phenodi'r archwilydd allanol.
- 10.5.2 Goruchwyllo'r berthynas rhwng Hwb Gwyddorau Bywyd Cymru a'r archwilwyr allanol ac adolygu eu heffeithiolrwydd.
- 10.5.3 Cwrdd yn rheolaidd â'r archwilydd allanol, o leiaf unwaith y flwyddyn, heb i'r rheolwyr fod yn bresennol, i drafod cylch gwaith yr archwilydd ac unrhyw faterion sy'n codi o'r archwiliad.
- 10.5.4 Adolygu a chymeradwyo'r cynllun archwilio blynyddol a sicrhau ei fod yn gyson â chwmpas y broses ymgysylltu â'r archwiliad.
- 10.5.5 Adolygu canfyddiadau'r archwiliad gyda'r archwilwyr allanol. Bydd hyn yn cynnwys y canlynol, ond heb fod yn gyfyngedig iddynt:
- trafodaeth ar unrhyw faterion o bwys a gododd yn ystod yr archwiliad.
  - unrhyw ddyfarniadau cyfrifyddu neu archwilio.
  - lefelau'r gwallau a ganfuwyd yn ystod yr archwiliad.
  - effeithiolrwydd yr archwiliad.
- 10.5.6 Adolygu unrhyw lythyr(au) sylwadau y mae'r archwilydd allanol yn gofyn amdanynt cyn iddynt gael eu llofnodi gan Gadeirydd Hwb Gwyddorau Bywyd Cymru.

10.5.7	Adolygu'r llythyr rheoli a digonolrwydd ymateb y rheolwyr i ganfyddiadau ac argymhellion yr archwilydd.
11. Parhad Busnes ac Iechyd a Diogelwch	
Bydd y Pwyllgor yn:	
11.1	Adolygu ac asesu polisiau iechyd a diogelwch Hwb Gwyddorau Bywyd Cymru a chael adroddiadau ar unrhyw achosion statudol o dorri'r polisi a pha mor effeithiol y mae'r polisi wedi bod.
11.2	Adolygu ac asesu cynlluniau parhad busnes Hwb Gwyddorau Bywyd Cymru a chael adroddiadau ar ba mor effeithiol y mae'r cynlluniau wedi gweithio mewn digwyddiadau penodol.
12. Seiberddiogelwch	
Bydd y Pwyllgor yn:	
12.1	Rhoi sicrwydd i'r Bwrdd bod Hwb Gwyddorau Bywyd Cymru yn rheoli ei risgiau seiber yn briodol, gan gynnwys strategaethau lliniaru risg priodol.
12.2	Adolygu cadernid seiber Hwb Gwyddorau Bywyd Cymru bob blwyddyn o leiaf, fel rhan o broses sicrwydd diwedd blwyddyn ariannol. Bydd hefyd yn trafod unrhyw faterion y dylid eu cynnwys yn argymhellion y Pwyllgor ar gyfer y Datganiad Llywodraethu Blynyddol.
13. Gofynion gwybodaeth	
13.1	<p>Ar gyfer pob cyfarfod, bydd y Pwyllgor yn cael (ymhell cyn y cyfarfod) y canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adroddiad sy'n crynhoi unrhyw newidiadau sylweddol i risgiau strategol Hwb Gwyddorau Bywyd Cymru a nodwyd ar Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd. • copi o'r Gofrestr Risg Gorfforaethol. • adroddiad cynnydd gan y Pennaeth Archwilio Mewnol yn crynhoi'r canlynol: <ul style="list-style-type: none"> ○ Y gwaith a gyflawnwyd (a chymhariaeth o'r gwaith a gynlluniwyd) ○ Materion allweddol sy'n deillio o waith archwilio mewnol ○ Ymateb y rheolwyr i argymhellion yr archwiliad ○ Newidiadau i'r cynllun archwilio mewnol y cytunwyd arno ○ Unrhyw faterion adnoddau sy'n effeithio ar gyflawni amcanion yr archwiliad mewnol. • adroddiad cynnydd (ysgrifenedig/llafar) gan gynrychiolydd yr Archwiliad Allanol yn crynhoi'r gwaith a wnaethpwyd a'r canfyddiadau sy'n dod i'r amlwg (gall hyn gynnwys, lle bo hynny'n berthnasol i Hwb Gwyddorau Bywyd Cymru, agweddau ar y gwaith ehangach sy'n cael ei wneud gan Archwilio Cymru, er enghraifft, adroddiadau Gwerth am Arian a chanfyddiadau arfer da). • Adroddiadau Sicrwydd Rheoli ac Adroddiadau ar reoli digwyddiadau

mawr, “damweiniau fu bron â digwydd” a’r gwersi a ddysgwyd.

13.2 Pan fo’n briodol, bydd y Pwyllgor hefyd yn cael:

- Cynigion ar gyfer cylch gorchwyl yr archwiliad mewnol/y siarter archwilio mewnol.
- Cynllun a Strategaeth Flynyddol yr Archwiliad Mewnol.
- Adroddiad blynyddol y Pennaeth Archwilio Mewnol.
- Adroddiadau Sicrhau Ansawdd ar y swyddogaeth archwilio mewnol.
- Cyfrifon Statudol drafft Hwb Gwyddorau Bywyd Cymru.
- Y Datganiad Llywodraethu Blynyddol drafft.
- Adroddiad ar unrhyw newidiadau i bolisiâu cyfrifyddu.
- Llythyr rheoli’r Archwiliad Allanol.
- Adroddiad ar unrhyw gynigion i dendro ar gyfer swyddogaethau archwilio.
- Adroddiad ar gydweithredu rhwng archwilio mewnol ac allanol
- Fframwaith/Polisi Rheoli Risg Hwb Gwyddorau Bywyd Cymru.

14. Cyfrifoldebau Adrodd

Bydd y Pwyllgor yn cynghori’r Bwrdd a’r Swyddog Cyfrifyddu ar y canlynol:

14.1 y prosesau a’r trefniadau sydd ar waith ar gyfer risg, rheolaeth a llywodraethu a’r Datganiad Llywodraethu.

14.2 y polisiâu cyfrifyddu, y cyfrifon a’r adroddiad blynyddol, gan gynnwys y broses ar gyfer adolygu’r cyfrifon cyn eu cyflwyno i’w harchwilio, lefelau neu wallau a nodwyd, a llythyr sylwadau’r rheolwyr i’r archwilwyr allanol.

14.3 y gweithgarwch a gynlluniwyd a chanlyniadau’r archwiliad mewnol ac allanol.

14.4 digonolrwydd ymateb rheolwyr i faterion a nodwyd gan weithgarwch archwilio, gan gynnwys llythyr rheoli’r archwilwyr allanol.

14.5 digonolrwydd Fframwaith Sicrwydd y Bwrdd a’i integreiddio â’r gwaith ehangach o reoli risg yn y System Rheoli Risg (gan gynnwys i ba raddau y mae rheoli risg wedi’i wreiddio’n effeithiol ar draws y sefydliad).

14.6 cynigion ar gyfer tendro am wasanaethau Archwilio Mewnol neu Allanol neu ar gyfer prynu gwasanaethau nad ydynt yn cael eu harchwilio gan gontractwyr sy’n darparu gwasanaethau archwilio

14.7 polisiâu gwrth-dwyll, prosesau chwythu’r chwiban, a threfniadau ar gyfer ymchwiliadau arbennig; a

14.8 bydd y Pwyllgor hefyd yn adolygu ei effeithiolrwydd ei hun o bryd i’w gilydd ac yn adrodd ar ganlyniadau’r adolygiad hwnnw i’r Bwrdd.

14.9 bydd Cadeirydd y Pwyllgor yn cyflwyno adroddiad ffurfiol i’r Bwrdd ar ôl pob cyfarfod. Gwneir hyn fel arfer drwy gyflwyno copi o’r cofnodion neu adroddiad cryno gyda Chadeirydd y Pwyllgor yn tynnu sylw at unrhyw

	faterion pwysig y mae'r Pwyllgor yn credu eu bod yn berthnasol i dynnu sylw'r Bwrdd atynt.
14.10	bydd Cadeirydd y Pwyllgor yn darparu adroddiad blynyddol i'r Bwrdd, wedi'i amseru i gefnogi'r gwaith o baratoi'r datganiad llywodraethu blynyddol, gan grynhoi ei gasgliadau o'r gwaith y mae wedi'i wneud yn ystod y flwyddyn.
15. Hawliau	
15.1	Bydd gan y Pwyllgor hawl i'r canlynol: <ul style="list-style-type: none"> • adnoddau digonol i gyflawni ei ddyletswyddau; hyfforddiant priodol ac amserol, ar ffurf rhaglen sefydlu ar gyfer aelodau newydd ac yn barhaus ar gyfer pob aelod. • caffael cyngor ad-hoc arbenigol ar draul y sefydliad, yn amodol ar gadarnhad gan yr Uwch Dîm Arwain bod arian ar gael. gofyn am unrhyw wybodaeth sydd ei hangen arno er mwyn cyflawni ei ddyletswyddau gan unrhyw un o weithwyr Hwb Gwyddorau Bywyd Cymru. • cyfethol aelodau ychwanegol am gyfnod i ddarparu sgiliau, gwybodaeth a phrofiad arbenigol. Dylid adolygu penodiad unrhyw aelodau cyfetholedig yn flynyddol, gyda deiliadaeth aelodaeth yn cyd-fynd â deiliadaeth aelodau eraill y pwyllgor. • galw ar unrhyw weithiwr i gael ei holi mewn cyfarfod o'r Pwyllgor yn ôl yr angen. • uwchgyfeirio unrhyw faterion na ellir eu datrys rhwng y Pwyllgor a'r Bwrdd i Lywodraeth Cymru.
15.2	Bydd gan y Pennaeth Archwilio Mewnol a chynrychiolydd y cynrychiolydd archwilio allanol fynediad rhydd a chyfrinachol at Gadeirydd y Pwyllgor.
16. Adolygu a datblygu'r pwyllgor	
16.1	Bydd y Pwyllgor yn cynnal adolygiad blynyddol o'i berfformiad ei hun drwy broses hunanasesu. Dylai hyn fod yn sail i welliant parhaus y Pwyllgor a'i drefniadau gweithredu.
16.2	Bydd y Pwyllgor yn cynnal adolygiad blynyddol o'i Gylch Gorchwyl ac yn argymhell unrhyw newidiadau y mae'n eu hystyried yn angenrheidiol i'r Bwrdd i'w cymeradwyo.
16.3	Gall y Pwyllgor hefyd drefnu o bryd i'w gilydd i gynnal adolygiad annibynnol allanol o'i gyfansoddiad a'i Gylch Gorchwyl, er mwyn sicrhau ei fod yn gweithredu mor effeithiol â phosibl.
16.4	Disgwylir i holl aelodau'r Pwyllgor ymgymryd â rhaglen ymgysylltu briodol o fewn Hwb Gwyddorau Bywyd Cymru a'i weithgareddau i'w helpu i ddeall ei amcanion, ei anghenion busnes, ei flaenoriaethau a'i risgiau. Dylai hyn fod yn rhan o'u rhaglen gynefino.
17. Materion eraill	

- 17.1 Bydd Cadeirydd y Pwyllgor yn cwrdd o bryd i'w gilydd â'r Prif Swyddog Gweithredol, y Cyfarwyddwr Gweithrediadau, y Pennaeth Archwilio Mewnol a'r Cynrychiolydd Archwilio Allanol y tu allan i gyfarfodydd ffurfiol y pwyllgor.
- 17.2 Cyflwynir [Llywodraethu Corfforaethol yn Adrannau'r Llywodraeth Ganolog](#) i holl aelodau'r Pwyllgor. [Cod Ymarfer Da](#) a [Llawlyfr Pwyllgorau Archwilio a Sicrhau Risg Trysorlys EM](#) ar ôl eu penodi i'r Pwyllgor i'w helpu i ddeall trefniadau Llywodraethu a rôl y Pwyllgor.